

JINA: NAMBARI: KIDATO:

**KISWAHILI KIDATO CHA PILI
MUDA: SAA 1**

Jibu maswali yote kwenye nafasi ulizoachiwawazibaada ya kila swali.

A. UFAHAMU:

Soma makalafuatayokishaujibu maswali yanayofuatia.

Michuano ya mechi ya kutafutatimubingwa katika mchezowakabumbubaraniAfrikamwaka wa 2004 ilifanyikanchini Tunisia, iliyojanibu ya Afrikakaskazini. Mjimkuuwa Tunisia, Tunis ulikuwamahali pa kilaa ina za **shamrashamra** kwa wenyeji na wageni. Michezo hii huandaliwabaada ya miaka miwili nahuchukuasikukadhamtawalia ingawa panaweza kuwa na siku za mapumziko. Mjiulinadhifishwananyugaziliandaliwa kwa michuanohiyo. Michuano hii ilishirikisatimukumina sita. Mataifa yote thelathinina sita hayakushiriki yote kwa sababu ya kushindwa au nyinginezo.

Timuzinazolingia katika kinyang'anyirohichohupatikanabaada ya mashindano ya mchujo. Hapo, nchihuchezamechi za nyumbani nazile za ugenini. Timuhizihuwa katika makunditofauti. Washindi kutoka kilakikundi hushirikimkondowapiliambaohuwa wa mchujo wa mechi za nyumbani na ugenini.

Madhumuni ya mechi hizi aghalabuhuwamengi:

kuleta umoja miongonimwamataifa washiriki, kuburudisha, kuleta ufahamikiano katika Nyanja za utamaduni, mitindo ya mavazi, vyakulanakadhalika. Mara nyinginenimawindo ya timu kutoka njehasamataifa ya Ulayakutafutawachezajistadi. Miongonimwawachezajiwalioshiriki, wamowengi wanaochezeatimu za nchi za Ulaya ambakowanapewafulusinyingi. Jambo hili hupokonyabara la Afrikatalantazake! Ukweli ni kwamba vilabuvyanjehuwalipawachezajivizuri na vinausimamizi bora kuliko ilivyo katika nchini yingibarani Afrika.

Usimamizim bayahufanyahali ya michezo kuzorota katika nchi za

Afrika. Kuepukananajambo hili lazima mashinanikuwe na vilabuvinavyosaidiwa na kamai au shirikalinalohusinana na mchezohuu. Piani bora kuazishakambi za vijanachipukizi ilikupatawachezajiwatokaoinuatimu ya taifa.

Michezo hii ya barani Afrikahuwakigezo cha ujuzinaumahiri wa wachezaji katika kusakatakabumbu. Aghalabuwachezajihutuzwakutokananajuhudizao katika ngazi hii ya **kilele**. Kwa mfano, mchezajialiyefungamabaomengi au aliyeonyeshaumahiri wakipekee katika michuanohiyohutuzwamedali.

Michuano hii huiletanchiandalizifaidanyingi. Kwa mfano, kuborekakwanjia za mawasiliano, kupatawageni wanaotaliimiongonimwa mengine. Baadhi ya

wagenihasamakochahuja kufanya ujasusi juu ya miambawabara hili
ambaowatamenyananao katika michuano ya kuwaniakombe la
duniainayofanyikabaada ya kilamiakaminne.

Nidhamunijambolinalotiliwamaanani sana katika shughuli hiyo. Wakatimwinginekwa
sababu kadha wa kadha za kinidhamu, mchezaji wa timu fulani huwezakurudishwa
nyumbani. Miongonimwamakosa haya ni kutumia dawa za kuongezeamisulinguvu,
kupigana na ulevi.

Mwishowakinyang'anyirohiki Tunisia iliibukatimubingwa na ilitunukiwakombe,
medali na kitita cha pesa.

1. Maswali:

(i) Taja faida tatu ambazo nchiandalizi ya mechihiizi za kandandahupata.(alama 2)

(ii) Kwa nini mchezajihufukuzwa katika kampi? (alama 2)

(iii) Sababu zipihufanyawagenikujakutazamamichezo hii? (alama 2)

(iv) Timuinayoibukabingwahupewa nini? (alama 2)

(v) Eleza maneno haya kamayalivyotumiwa katika taarifa. (alama 4)

(a) Fulusinyingi –

(b) Kabumbu –

(c) Shamrashamra –

(d) Kuwania –

2. SARUFI

(a) Sautini nini? (alama 2)

(b) Kuna sautiainangapi? Zitaje. (alama 2)

(c) (i) Silabi ni nini?

(ii) Neno hili linasilabigani?(labda) –

(iii) Andika sentensi hii KKII

(d) Akifishasentensi hii:

Ann: Musa musaunaitwamusa na nani Ann na mama (alama 3)

(e) (i) Eleza maana ya mofimu (alama 1)

(ii) Neno hili linamofimungapi? (mwanahewa) (alama 1)

(iii) Mofimuzikongapi? Andika mfanowakilamofimu. (alama 1)

(f) Hizininomino za ainagani? (alama 4)

(i) ‘Oduor –

(ii) ‘Miti –

(iii) ‘Mchanga –

(iv) ‘Jeshi–

(g) Fafanua vivumishivilivyopigwamstari. (alama 3)

(i) Mtotomwerevuamefuzu

(ii) Mahaliganihapa –

(iii) Baba yangunihuyu -

(h) Tumiakihusishikifaacho kutoka jedwalikujazapengo (kumbe, ala, alhamdulillah)
(alama 1)
Nilikufikiria kuwa Rafikimwema _____ weweniaduimkubwa.

(i) Jazaviambishivifaavyo:- (alama 4)

(i) Huyundi__ aliye __ chunguzaulipotupamawe.

(ii) Huund__mkuki __li__rushwa.

(J) Pambanuasentensi hii kwanjia ya mstari.
Mwanafunzimizevuhusomavitabuingi. (alama 2)

(k) Andika katika hali ya udogo
Nyumbayangundogolakiniinawapangajiwengi. (alama 2)

3. ISIMU JAMII (ALAMA 6)

(a) Eleza maana ya lugha. (alama 3)

(b) Toa sifa tano za lugha . (alama 4)

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

(v)

4. FASIHI SIMULIZI (ALAMA 6)

(a) (i) Eleza maana ya kitendawili. (alama 2)

(ii) Andika dhimazozotenne za vitendawili.

(alama 4)